

Analýza přírodovědných předmětů na ZŠ Ostopovice –

červenec 2012

1.1 Charakteristika školy a okolí

Obec Ostopovice leží na jihozápadní hranici města Brna, na jedné straně blízko městskému životu, na druhé straně blízko lesů, polí a zahrádkářských usedlostí. Příroda obce láká mnohé občany k vycházkám nejen v nejbližším okolí.

Původní budova školy byla postavena před více než 200 lety. Stála na stejném místě co nyní, byla však malá jednotřídní se světnicí a komorou pro učitele. Byla kryta slámou. V letech 1868 a 1869 proběhly rozsáhlé reformy rakouského školství a jedním z jejich důsledků byla přestavba zdejší školy. Protože původní školní budova byla malá, úplně sešlá a naprosto nevyhovující, byla v roce 1870 vystavěna nová jednotřídní škola, ke které patřil i prostornější byt pro učitele a školní zahrada. Velký počet žáků, který se pohyboval kolem sta, si vyžádal přístavbu další třídy. 1. září 1897 se z jednotřídní školy stala škola dvojtřídní. Úpravou bytu učitele v letech 1970-71 vznikla třetí třída. V 80. letech byla ke škole připojena i škola mateřská.

V roce 2010 a 2011 proběhla rozsáhlá rekonstrukce budovy. V opravené budově je přízemí vyhrazené pro mateřskou školu, 1. a 2. NP pro školu základní. Školní jídelna je v původní přízemní budově. Stará budova školy je využívána mateřskou školou, mateřským centrem a dalšími organizacemi. Je zde kancelář vedoucí kuchyně.

Ve školním roce 2011 - 2012 je ve školce 73 žáků, ve škole 73 + 2 studující v zahraničí.

Kapacita budovy je 3 třídy MŠ pro 73 dětí, 5 tříd pro ZŠ pro cca 120 dětí + počítačová učebna pro 14 dětí. Třídy jsou tvarovány do půlkruhů, které jsou v MŠ doplněny terasami, které dotváří koncepci plechovek (kruhy). Této koncepci odpovídá i fasády a střešní zahrada. Ve 4 třídách ZŠ jsou projektory a plátna, v každé místnosti je možnost napojení k internetu. Budova se postupně vybavuje novým nábytkem a další technikou. Součástí MŠ je i výtvarná dílna s prostorem pro keramickou pec a pracovnu. V budově se nachází výtah. Plochá střecha bude využívána jako venkovní učebna.

Okolí školy se upravuje dle připraveného projektu úprav zahrady. Vytápění školy je zajištěno tepelným čerpadlem země-voda (5 vrtů, každé o hloubce 120 metrů). Dešťová voda je využívána ke splachování. Díky izolačním vlastnostem je stavba považována za energeticky úspornou stavbu kategorie B.

Materiální vybavení školy prochází taktéž modernizací. Na začátku školního roku 2011/2012 byla zcela nově vybavena počítačová učebna nejmodernějšími softwary, z prostředků EU byly pořízeny terénní batohy pro výuku přírodovědných předmětů, nakoupeny nové žákovské i učitelské publikace, didaktické pomůcky aj.

Škola využívá pro tělesnou výchovu prostory místní sokolovny a přilehlého hřiště.

Škola se snaží o to být komunitním centrem obce. Spolupracuje s obcí, místními spolky, navazuje kontakty s okolními školami, snaží se vyzvednout a ukázat okolí přednosti vesnické školy.

1.2 Charakteristika EVVO v činnosti školy ve školním roce 2011/2012

Vize

EVVO se stane mašlí na celkové koncepci školy. Bude spojovat všechny VVC a všechny činnosti. Práce v rámci EVVO bude systematická, promyšlená.

Z našeho ŠVP vyplývají tyto VVC EVVO:

- žáci si uvědomují a poznávají propojenost vztahů mezi člověkem a přírodou
- žáci si uvědomují možnosti člověka přírodu ovlivňovat a naopak, uvědomují si negativní i pozitivní působení
- hledají možnosti ochrany životního prostředí
- žáci sami poznávají příklady vztahů přírody a člověka ve svém okolí
- žáci aktivně chrání životní prostředí, třídí odpady

Hodnocení plánu EVVO v rámci školního roku

Tento školní rok byl pro oblast EVVO v naší škole velmi bohatý a v mnohém přelomový.

Jedním z hlavních důvodů bylo zapojení do projektů – Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice (OPVK) a projekt Sever školám, školy sobě.

Cílem projektu OPVK z pohledu EVVO byla inovace hodnocení výuky a inovace výuky jako výchovně-vzdělávacího procesu.

V rámci inovace hodnocení jsme se zabývali moderní formou, kdy učitel i pedagog hodnotí práci ne na základě tradičního pojetí (jedna chyba stupeň dolů), ale na základě jasných a mnohdy i předem daných kritérií, která jsou závazná pro učitele i žáka. Díky nové formě hodnocení učíme žáka sebehodnocení, hodnotíme slovně i známkami. Tato inovace se zařadila do výuky přírodovědných předmětů. Učíme se tak nově hodnotit nejen písemky, ale i výstupy z projektů, návštěv ekocenter atd.

V rámci inovace výuky jsme začali od toho nejzákladnějšího – byl vytvořen strategický dokument rozvoje EVVO. Byly nastaveny dlouhodobé cíle a rozpracována strategie, jak cílů dosáhnout. Dále byl inovován ŠVP. V rámci očekávaných výstupů byla definována průřezová témata a propojenost výuky předmětů a oblastí.

Jako další aspekt inovace výuky můžeme považovat rozpracovaný roční plán aktivit tzv. ROPA, který sjednocuje aktivity v rámci vyučování tak, aby zapadaly do plánů jednotlivých tříd a jejich cíl byl v souladu s ŠVP. EVVO se tak stává nedílnou součástí našeho snažení a je integrováno jako jasná součást výchovně-vzdělávacího procesu. Od školního roku 2012/2013 bude strategický dokument EVVO přílohou ŠVP.

Množství akcí v rámci EVVO bylo financováno z projektu OPVK, díky kterému jsme mohli mnohé exkurze a výlety zaplatit. Je zřejmé, že v příštím roce bude intenzita podobných akcí menší. Vzhledem ke zkušenostem z letošního roku jsme již schopni vybrat pro žáky jen opravdu dobré akce.

Akce v rámci EVVO, které jsou součástí výuky ve škole a jejím okolí a připravují je pedagogové a příznivci školy, ale i aktivity v různých centrech a na exkurzích, mají doplňovat tradiční výuku v lavicích. Jsou jistým bonusem a měly by přinášet souhrn probírané látky, jiný náhled na problém, práci v netradičních podmínkách a prostorech. Díky množství nově nakoupených pomůcek a rozvoji přírodovědných předmětů jsme schopni si výuku zpestřit v rámci vlastních možností, což je jistě pozitivní.

Do plánu EVVO patří i šetrné chování ke svému životnímu prostředí, poznávání školy jako energeticky úsporné budovy, zapojování se do sběrů papíru, hliníku, kůry, starých baterií a dalších. Škola se tak snaží nenásilně působit na komplexní rozvoj žáků v oblasti uvědomování si důležitosti životního prostředí na náš život.

1.3 Obecné nastavení přírodovědných předmětů od školního roku 2011/2012

Ve školním roce 2011/2012 se vyučuje ve všech ročnících podle programu Tvořivá škola. V 1.-3. ročníku je přírodov. předmět nazýván prvoukou, ve 4. a 5. ročníku přírodovědou, která je úzce spjata s vlastivědnou částí.

1.-3. ročník

Vyučovací předmět Prvouka má v 1. období nejen vzdělávací, ale i výrazný výchovný charakter. Žák si upevňuje a rozšiřuje nabyté informace o svém nejbližším okolí, které je mimo jiné také shrnuto ve školním projektu Naše Ostopovice, dále se u žáků vytváří vztah k životu, k přírodě, k vlasti, k ostatním lidem i k sobě samým.

Žáci se zde učí také základním pracovním a režimovým návykům, získávají vědomí odpovědnosti za vlastní zdraví a bezpečnost, vědomí sounáležitosti s lidmi, přírodou, věcmi a ději kolem sebe.

Charakteristické pro výuku Prvouky v 1. období základního vzdělávání je také její prolínání s učivem ostatních předmětů.

Žáci si rozšiřují a poznávají látku především na základě pozorování, pokusů, vycházek, tříděním obrazového materiálu a vyhledáváním informací. Je kladen důraz na tvořivou činnost, aktivitu, propojení vlastní zkušenosti s novým poznatkem, aktivizování a zapojení všech smyslů dětí a spojení vědomostí s citovým prožitkem, které vedou k dobrému zapamatování i k výchovnému působení na žáky. Používá se co nejvíce vyučovacích metod, z nichž převládají metody slovní, názorně-demonstrační, praktické a aktivizující žáka, například vyprávění, rozhovor (je třeba dát dětem prostor k vyjádření svých názorů), vycházky, exkurze (místní knihovna, církevní budovy, památníky, muzeum), návštěva dopravního hřiště, výroba didaktických pomůcek, účast na výukových programech zaměřených na určité téma, projektová výuka, pozorování přírody, uspořádání výstavek, pokusy, třídění a vyhledávání materiálů a informací, hry, rébusy, hádanky, osmisměrky, dramatická výchova, vystoupení, besídky, brigády, besedy.

Ve vyučovacím předmětu Prvouka žáci využívají vlastní zkušenosti a jsou vedeni tak, aby docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování.

Je kladen důraz na všeobecný rozvoj vědomostí, dovedností a postojů žáků tak, aby je žák nejen znal, ale dokázal je využít i v běžném životě.

Učivu jsou v 1. a 2. ročníku určeny 2 hodiny týdně, ve třetím ročníku 3 hodiny týdně, a to podle Vzdělávacího programu Tvořivá škola.

4.-5.ročník

Výuka přírodovědy ve 2. vzdělávacím období navazuje na učivo prvouky, v mnohém ho prohlubuje a rozšiřuje. Učivo je probíráno ve 4. a 5. ročníku 2 hodiny týdně.

Látka je rozdělena dle RVP do oblastí - rozmanitost přírody (základní společenstva živých organismů, nerosty a horniny, měření, člověk a příroda, vesmír, lidské výtvořiny) a člověk a jeho zdraví (lidské tělo, způsoby chování, návykové látky, zdravý životní styl, duševní a fyzická hygiena, první pomoc, sexuální chování).

Koncepce výuky je postavena na pochopení vztahu mezi živou a neživou složkou přírody, na objevování našeho životního prostředí a vnitřním přijetím zodpovědnosti za přírodu. Klíčovým pochopením přírodovědy je environmentální výchova – příroda dokáže existovat bez člověka, člověk bez přírody ne.

Výuka je cíleně zaměřena na poznávání vztahů v přírodě v nejbližším okolí – školní projekt Naše Ostopovice. Z této zkušenosti žáci odvozují vazby v širších souvislostech až ke globálním problémům současného světa.

Žáci poznávají látku pomocí činností, prožitků a propojením vlastních zkušeností s novou látkou. Učivo je zaměřeno na vlastní zjišťování a aktivitu.

Látka je probírána ve spirále. Mnohé učivo, které bylo osvojeno v 1. období je rozšiřováno a opakováno k upevnění a získání všeobecného přehledu. Učivo úzce navazuje na látku vlastivědy a všech dalších předmětů.

Přírodověda jako soubor informací o přírodě, člověku a společnosti je důležitou součástí výchovně-vzdělávacího procesu základní školy. V našem pojetí výuky je kladen důraz na všeobecný rozvoj vědomostí, dovedností a postojů žáků. Vědomosti si tak žák nejen zapamatuje, ale je schopen je využívat v běžném životě. Tematické plány jsou nastaveny dle průběhu roku. Výuku tak naplňujeme na základě možností, které přináší změna ročních období.

Součástí výuky jsou nejen frontální přenosy informací s důrazem na zafixování vědomostí, ale i vlastní aktivita a vnoření se do problematiky.

Využívanými metodami jsou převážně samostatná práce, práce ve skupině, příprava dlouhodobých úkolů a vypracování výstupů (plakáty, infoletáky, výtvarné práce, novinové články, zamyšlení, soubor pomůcek), přírodovědné vycházky, tematická výuka, projektové vyučování, exkurze na pracoviště rodičů, exkurze do různých nejen vzdělávacích zařízení – Lipka, přírodní učebny, chráněné rezervace, mykologické centrum, výstavy, hvězdárna, anthropos, muzea, knihovny, církevní budovy, památníky, historické budovy, návštěvy divadel, veřejné budovy, výroby a jednotlivé provozovny. Součástí vyučování je účast na přednáškách a vystoupení na folklorních představeních. Pro lepší chápání globalizace, závislosti a potřebné zodpovědnosti je škola zapojena do Adopce na dálku. K upevnění vědomostí slouží studium historických materiálů, četba knih, pověstí a kronik.

V rámci výuky používáme dramatizaci, názornost, napodobování, reprodukci. Samotní žáci jsou aktivní při vyhledávání informací a vytváří si vlastní učební materiály. Škola disponuje vlastními učebními materiály, které jsou přizpůsobeny požadavkům na názornost s důrazem na jasné poznávání vztahů mezi lokalitou a širokým okolím. Při výuce využíváme zázemí počítačové učebny.

Zapojením různých metod a postupů je vytvářen komplexní pohled na život na naší planetě s důrazem vědomosti závislosti člověka na přírodě. Tento environmentální aspekt působí jako hlavní myšlenka celého učiva.

Při osvojování nové látky je kladen důraz na pochopení textu. Využíváme metody kritického myšlení.

1.4 Projekt- Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice

V březnu 2011 získala škola finanční prostředky v rámci operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost, jež byly využity pro zkvalitnění výuky a školy jako takové.

Projekt byl orientován na zavedení evaluačního modelu pro celou školu a na detailní rozpracování nového systému testování znalostí žáků, který lépe reflektuje moderní trendy.

Jedním cílem bylo provedení komplexní systematické analýzy školy podle metodiky modelu CAF (nástroj řízení kvality instituce ve veřejném sektoru). Zavedení systému nastartuje dlouhodobý proces hodnocení školy, vytvoření nové strategie a vize školy.

Druhým zásadním cílem bylo provedení detailního rozboru předávání znalostí a ověřování nabytých vědomostí žáků v souvislosti s ŠVP a moderními trendy hodnocení. V návaznosti na moderní metody hodnocení bude zkvalitněna výuka přírodovědných a navazujících předmětů.

Projekt byl zaměřen především na 2 cílové skupiny – žáci a pedagogové školy.

Žáci se učí provádět sebehodnocení. Vytváří si osobní portfolia, která umožní přijetí osobní odpovědnosti za své výsledky, stanoví si vlastní cíle a samostatně hodnotí pokroky v učení. Dochází rovněž k posunu způsobu hodnocení žáků od současného sumativního

k formativnímu (časté a interaktivní hodnocení pokroku žáka a úrovně jeho klíčových kompetencí). Žáci se aktivněji zapojují do výuky EVVO na škole, pracují na reálných projektech v rámci Ostopovic a regionu.

Pedagogové byli zapojeni do všech fází projektu. Prošli řadou školení, která je mimo jiné připravila na nastavení modelu CAF a realizaci. Pedagogové pracovali na vytvoření nových tematických plánů přírodovědných předmětů, úpravě ŠVP a tvorbě testů. Připravili inovace, které mají vést k větší spolupráci mezi žákem, učitelem a rodiči. Kromě úpravy ŠVP je nastaven nový systém hodnocení a autoevaluace žáků. Od příštího školního roku bude součástí vysvědčení slovní hodnocení, letos odstartovaly společné schůzky žáků, rodičů a učitelů a začal platit jednotný systémem hodnocení. Díky spolupráci se školním psychologem se mohly změny průběžně hodnotit a porovnávat.

Z finančních prostředků projektu bylo zakoupeno potřebné množství didaktického materiálu (pomůcek)- terénní batohy, klíče k určování rostlin a živočichů, mikroskopy, nástěnné obrazy, mapy, obrázkové přírodovědné karty a pomůcky pro žákovské laborování. Práce s pomůckami je pro děti atraktivní, čímž se zvyšuje efektivita výchovně vzdělávacího procesu.

Projekt svým zaměřením zasahuje školu jako organizaci, ovlivňuje rodiče, veřejnost, další organizace v Ostopovicích, partnery, zřizovatele a v neposlední řadě i okolní spolupracující školy.

V rámci projektu OPVK se pedagogové školy shodli na jednotném využívání forem a metod práce. Na základě jednotnosti používání těchto prostředků se nastavuje transparentní, inovovaný a spravedlivý způsob hodnocení

Nové nastavení nejčastěji používaných metod a forem práce:

- frontální výuka
- tematická a projektová výuka
- terénní výuka
- výukové programy a exkurze

- sešity a portfolia
- pracovní listy
- referáty
- ročníkové práce
- plakáty, prezentace
- rozhovor

- pokusy
- dramatizace
- práce s PC – výukové programy, referáty, prezentace
- metody kritického myšlení
- práce s pomůckami

- písemné testy – pětiminutovky, tematické práce, diktáty, slohovky
- ústní zkoušení
- pozorování
- hovorové hodiny formou trojlístku (učitel, rodič, žák)

- samostatně
- skupinově

Všechny používané metody a formy práce jsou cestou k jasně daným cílům v inovovaném ŠvP. Tyto cíle pomáhají učitelům a žákům sestavovat kritéria k hodnocení a sebehodnocení, které probíhá ve formativní i sumativní formě slovně, známkováním a grafickými značkami – smajlíky.

Nové nastavení průřezových témat:

V rámci inovace ŠVP v roce 2011/2012 (projekt OVPK) bylo realizováno nové nastavení průřezových témat u předmětů prvouka, přírodověda a vlastivěda. U ostatních předmětů zůstává zachováno původní nastavení. K dalším změnám bude docházet postupně.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - OSV

Tematické okruhy
1 Osobnostní rozvoj
2 Rozvoj schopností a

poznávání
3 Sebepoznání a sebezpojetí
4 Seberegulace a sebeorganizace
5 Psychohygienu
6 Kreativita
7 Sociální rozvoj
8 Poznávání lidí
9 Mezilidské vztahy
10 Komunikace
11 Kooperace a kompetice
12 Morální rozvoj
13 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
14 Hodnoty, postoje, praktická etika

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - VDO

Tématické okruhy
1 Občanská společnost a škola
2 Občan, občanská společnost a stát
3 Formy

participace občanů v politickém životě
4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - GV

Tématické okruhy
1 Evropa a svět nás zajímá
2 Objevujeme Evropu a svět
3 Jsme Evropané

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - MUV

Tématické okruhy
1 Kulturní diference
2 Lidské vztahy
3 Etnický původ
4 Multikulturalita
5 Princip sociálního smíru a solidarity

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - EV

Tématické okruhy
1 Ekosystémy
2 Základní podmínky života
3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí
4 Vztah člověka k prostředí

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - MEV

Tématické okruhy
1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
3 Stavba mediálních sdělení

Nové nastavení hodnocení

Kriteriální

V rámci hodnocení i sebehodnocení přemýšlíme, podle čeho budeme postupovat. Pedagog si předem musí určit, proč zadává práci a jaký je očekávaný výstup. Tento postup je provázán s naším ŠVP, je kladen důraz na promyšlení očekávaných výstupů jednotlivých předmětů, naplnění klíčových kompetencí a průřezových témat. Tento komplexní pohled na hodnocení je v naší škole prioritou.

Při popisu očekávaného výkonu pracuje učitel s kritérii a indikátory a tvoří sadu kritérií: Kritérium je popis nějaké práce neboli rys (znak), který na práci chceme v nějaké kvalitě vidět. Indikátor vystihuje možnou míru kvality v naplnění kritéria (je shodný s klasifikací v rámci organizace), tedy různou hodnotu. Sada kritérií popisuje očekávaný výkon současně v několika složkách.

Přínos kritérií

1. Žák předem ví, co se od něho očekává.
2. Indikátory jsou nastaveny dle slovního hodnocení i známkování. Žák práci může ohodnotit a porovnat s hodnocením učitele – probíhá konfrontace pohledu a diskuse.
3. Kritéria můžeme vyhodnotit formativně – slovně i sumativně – výslednou známkou.
4. Kritéria umožňují jednotný přístup v rámci organizace, zároveň umožňují učitelům zohlednit reálné možnosti žáků.

Sada kritérií – vyplňuje žák i učitel

	Super	Normál	Nic moc :(máme problém
Množství informací – dle obsahu			
Obhajoba a prezentace práce			
Grafická úprava – práce i prezentace			
Gramatika - chyby			

2. Slovní hodnocení

- ⤴ obsažné, velice výstižné, konkrétnější a objektivnější než známka
- ⤴ vystihuje přednosti žáka, ale popisuje i jeho nedostatky
- ⤴ lépe žáka motivuje
- ⤴ zahrnuje informace o výsledcích, postojích, úsilí, snaze a pokroku žáka
- ⤴ navrhuje jak zlepšit dosavadní stav a jak zvládnout přetrvávající nedostatky

3. Známkování

- ⤴ numerická klasifikační škála 1 – 5, 1 – nejlepší, 5 - nejhorší
- ⤴ jednoduchost, snadná evidovatelnost
- ⤴ hodnotí spíše znalosti, méně pak dovednosti a postoje na úrovni vývoje k dosahování klíčových kompetencí žáka

Návrhy stupňů slovního hodnocení a známkování na MŠ a ZŠ Ostopovice od 1. 9. 2012

(v rámci analýzy použity tab.jen pro Př, Prv a VI)

Prv, Př, VI, Inf	
1 – výborný	žák učivo ovládá bezpečně , je pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti , vyjadřuje se výstižně a poměrně přesně, plně užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou ,občas se dopouští menších chyb, je aktivní, učí se svědomitě a se zájmem, umí správně a efektivně využívat studijní materiály
2 – chvalitebný	žák učivo ovládá, uvažuje celkem samostatně, vyjadřuje se celkem výstižně, dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, správně využívá studijní materiály, občas se dopouští chyb, úkoly dokáže vyřešit sám i s pomocí učitele, spolužáků a dokáže

	odstranit chyby, k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
3 – dobrý	žák učivo v podstatě ovládá , ne vždy je schopen samostatného myšlení, myšlenky vyjadřuje ne dost přesně, řeší úkoly s pomocí učitele a spolužáků a s touto pomocí překonává potíže a odstraňuje chyby, o učení má spíše menší zájem, k učení a práci často potřebuje podněty
4, 5 – dostatečný, nedostatečný	- žák učivo neovládá. Dle předešlých kritérií tyto známky používáme jen po domluvě pedagogické rady.

4. Sebehodnocení

-
- ♣ je východiskem k odstranění chyb
- ♣ je doplňkem oficiálních forem hodnocení
- ♣ podporuje samostatnost a nezávislost žáka na učiteli
- ♣ je to dlouhodobý proces, pro děti mladšího školního věku velmi náročný

Pro sebehodnocení platí stejné tabulky jako pro slovní hodnocení, pouze převedeny do ich-formy, je tak zajištěna jednotnost systému hodnocení. V 1.-3.ročníku se sebehodnocení provádí pomocí smajlíků.

☐	Vše zvládám bez problémů. Dokážu bez pomoci odpovídat na otázky učitele.
☐	Část učiva zvládám dobře, něco jsem si však ještě nezapamatoval. Potřebuji nápovědu.
☐	Nerozumím učivu. Ještě se toho musím hodně doučit. Neumím odpovědět, ani když mi učitel poradí.

Charakteristika současných podmínek školy ve výuce přírodovědných předmětů – 1.+2. ročník

Ve školním roce 2011/2012 byl předmět Prvouka vyučován oproti minulému školnímu roku samostatně (tzn. nebyly spojeny ročníky). Učivo a učební materiály Tvořivé školy jsou nastaveny tak, že na sebe ročníkově navazují, jen učivo ve vyšších ročnících prohlubují. Proto jsou podklady pro zpracování analýzy v tomto školním roce shodné, jak v učivu, tak v používání metod, výukových programů atd.

Témata byla probírána v časové posloupnosti podle ročních období, což kopírovalo učebnici a pracovní sešit nakladatelství Nová škola. Hlavních témat bylo rozpracováno deset a všechny se nějakým způsobem dotýkají průřezových témat ekologické výchovy. Časová dotace je určena 2 hodinami týdně. V průměru bylo jedno téma vyučováno 4 týdny.

Vyučovalo se převážně ve třídě a v okolí školy , využito bylo nedalekého lesa, pole, rybníku a blízkosti Brna. Změna oproti loňskému roku, kdy škola dojížděla po dobu rekonstrukce do ZŠ Svážná, byla ta, že se mladší děti zdržovaly hlavně v okolí svého bydliště, které však nabízí velký přírodovědný a výchovně-vzdělávací potenciál. Toho bylo využito hlavně při přírodovědných vycházkách v rámci daného vyučovaného tématu.

Pedagogové používali stejných vyučovacích metod jako v minulém školním roce, z nich převažovaly metody slovní, názorně-demonstrační a praktické. Více se však objevuje forma dramatizace, skupinové práce, projektového vyučování a práce s pomůckami, kde bylo ve velké míře využíváno nově nakoupených didaktických pomůcek jako jsou terénní batohy, atlasy rostlin ,hub..., modely lidského těla apod.

Žáci byli hodnoceni dle nového systému nastavení hodnocení a to všemi jeho formami -tzn. formou známkování, slovním hodnocením žáky i učitelem a v mnoha případech sebehodnocením, na které je kladen velký důraz. Děti se s ním seznamují, učí se s ním pracovat. Kriteriační hodnocení se v nižších ročnících objevuje nově, je používáno méně, prozatím spíše nahodile. Nově se objevují jako hodnotící modely plakáty a prezentace.

Vyučovaná témata byla opět zapracována i do ostatních předmětů a to hlavně v tělesné, výtvarné ,pracovní a hudební výchově, dílem i v českém jazyce a matematice.

V následující tabulce jsou rozpracovány jednotlivé obecné údaje a popsány slabé i silné stránky jednotlivých témat, vyzdvihnuty některé z projektů a popsány návrhy zlepšení slabých stránek daných témat od samotných vyučujících. Nové informace jsou vyznačeny barevně. Dotazníkové zpracování vyučovacích metod a metod hodnocení bylo v minulém roce nastaveno nesprávně z důvodů prolínání jednotlivých metod a nejednotných informací v různých publikacích, proto v tabulkách dochází k propojení staršího i novějšího nastavení.

Prvouka- 1.+ 2.roč.

Téma	EVVO +průřez.tém.	Čas. nároč.	Prostor. org.	Pomůcky	Vyuč. metody	Metody hodnoc.	Mezipřed. vztahy	Uskuteč. projekty	Klady tématu	Zápory tématu	Návrhy zlepšení
Moje škola	EV1,2,4 VDO1	3 týdny	Třída, škola, okolí školy, obec	Ilustr.karty, školní pomůcky, mapa, doprav.značky, PL, model DV	Slovní, demonstr, praktické, frontální výuka, výuk.programy,akce, témat. A terén.výuka, exkurze	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodnocení	Tv,PČ, Vv, Čj		Desk. hra DV - simulace standard.i kriz.situací a jejich řešení -dramatizací zafixováno více informací a návyků chování		Začlenění v rámci Tv-pohyb na doprav.hřišti
Domov	EV 1,3,4 OSV1b,2b VDO 1,2	4 týdny	Obec, třída,	Fotografie, obrázky, mapy – ČR,Brno, Ostopovice, terénní batohy	Slovní, praktické, sdělovací frontální výuka, výuk.programy,akce, témat. A terén.výuka, exkurze	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodnocení	Tv, Vv, PČ, Čj, Hv	Nebezp. v domácinos ti- skup. Práce Tvorba vlastního rodokmenu Praktická péče o pokojové rostl.- přesazování atd.	Možnost skupin.práce		Praktická péče o pokoj.rostliny Vlastní rodokmen Vhodně zařadit dramatizaci - úcta k lidem, slušné chování...

Podzim	EV 1,2,4	4 týdny	Okolí školy, pole, louka, les, zahrada	Přírodniny, ovoce a zelenina, obilniny, obrázkové karty, PL, oblečení, teploměr, terénní batohy	Slovní, pozorování, předvádění, pracovní, samostat. práce žáků frontální výuka, výuk.progr amy,akce, témat. A terén.výuka, exkurze	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodn ocení	Tv, Vv, Pč, Hv, Čj	Pečení chleba Bramboriáda Podzim-výstava ovoce a zeleniny Zapisování měnicích se teplot během měsíce	Kooper.učení – počasí, sběr plodů, houbaření,vino braní,dušičky Výstava ovoce a zeleniny s popisky rozříděné do skupin dle využ. částí	Málo probráno počasí	Měření teploty během měsíce, zapisování do tab., značky počasí Přírod. ukazatele – chování v bouřce atd.
Čas	EV 4 OSV 1a	3 týdny	Třída	Hodiny, kalendář, nástěn.obrazy-4 roč. období, hrací karty, obrázky orloje	Monologické, demonstrační, praktické frontální výuka, výuk.progr amy,akce, témat. A terén.výuka, exkurze	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodn ocení	Tv, Pč, M	Svatomartinské snídání – svátky,zvyky,tradice	Výroba kalendáře		Psaní data dvěma způsoby
Zima	EV 1,2,4 OSV 1a	4 a půl týdne	Třída, les, okolí školy	Atlas ptáků, nástěn.obrazy-Zima, obráz.karty,	Slovní, názorné, samostat. práce,	Slovně i známkou na základě	Tv, Hv, Pč, Čj	Tradice a svátky v zimě	Výprava ke krmelci Pokus-větve		

	MUV1 VDO2			přírodniny, terénní batohy	výzkumné frontální výuka, výuk.progr amy,akce, témat. A terén.výuk a, exkurze	kritérií, sebehodn ocení			různých stromů- pozorování a zaznamenáván í změn Výroba advent. věnce Výroba předmětů na jarmark Vánoční zvyky v evropských zemích Výroba Betléma		
Práce, volný čas	LA, PŽP, VČP	3 týdny	Třída, okolí školy, Brno,	Obráz. karty, Brněnské pověsti, Kniha o vývoji řemesel,PL, Encyklopedie - "Kdo,co a jak?"	Slovní, pozorován í, sdělovací, samost. práce frontální výuka, výuk.progr amy,akce, témat. A terén.výuk a, exkurze	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodn ocení	Tv, Čj, M	Pověsti města Brna Den Země -prevent. program Dopravní police ČR Beseda se záchranáři - základy 1.pomoci, prohlídka	Každá práce je nám platná – diskuze Divadlo nejen pro mámy - uvědomění si vztahu k blízkým		

Člověk	OSV 2a,3a, 1c,2c VDO2 MUV1	4 týdny	Třída, Brno	Nástěn.obrazy, Kniha Lidské tělo, kartáčky na zuby, modely- kostra člověky, vnitřní orgány	Slovní, názorné, praktické frontální výuka, výuk.progr amy,akce, témat. A terén.výuk a, exkurze	Slovně i základě kritérií, sebehodn ocení	Tv, Vv, Čj	sanitky Tvorba zdravého jídelníčku HAITI Keňa- projekt.vyu čování Beseda se záchrání - 1.pomoc, prohlídka sanitky	Nácvik čištění zubů Rozpouštění vápníku - pokus- prevence zubního kazu Smyslové vnímání - pokusy a hry Diskuze o správném život.stylu	Nácvik čištění zubů dentální nití Prevence chorob- prevent. prohlídky, očkování, léky, nadměrné slunění
Jaro	EV 1,2,4 OSV 1a MUV1 VDO2	5 týdnů	Třída, okolí školy,	Přírodniny, ovoce a zelenina, luštěniny, obráz.karty, PL	Slovní, pozorován í, předváděn í, praktické, samost. práce frontální výuka, výuk.progr amy,akce, témat. A terén.výuk a, exkurze	Slovně i základě kritérií, sebehodn ocení	Pč, Vv, Tv, Hv, Čj	JARO- tvorba nauč.listů o jaro- práce, oblečení, hry, písň, básně... Velikonočn í jarmark Morena a masopust Řeřichové	Výtvarné zpracování živoč. na statku Setí	Herbář - byliny v okolí školy/obce

								svažení - setba- sklizeň			
Léto	EV 1,2,4 OSV 1a MUV1 VDO2	5 a půl týdne	Třída, ŠvP, louka, les, pole, rybník	Přírodniny, herbář bylin, lexikon hub, terénní batohy	Slovní, pokus, pozorován í, samost. Práce, frontální výuka, výuk.progr amy,akce, témat. A terén.výuk a, exkurze	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodn ocení	Tv, Pč, Vv, Hv, Čj	Jak se píše pohled- výroba a psaní textu	PL- Naše stromy a keře ŠvP- využití prostředí, propojení teorie a praxe Herbář lučních květin Šelše- zkoumání hmyzu a živoč. v okolí	Lépe využít ŠvP - poznávání rostlin, hub	Koupě více klíčů rostlin, živočichů, hmyzu

Použité zkratky:

- DV ... dopravní výchova
- PL ... pracovní listy
- PS ...pracovní sešit
- ŠvP ... škola v přírodě

Vlastní zhodnocení výuky prvouky pedagogy 1. a 2. ročníku

Ve školním roce 2011/2012 byl předmět Prvouka vyučován samostatně a zároveň jsme se po rekonstrukci školy vrátili zpět do obce Ostopovice, odkud většina žáků pochází. Na rozdíl od minulého roku jsme tak lépe využili přirozené domácí prostředí žáků a různorodé okolí školy. To vše se pozitivně odrazilo na kvalitě výuky.

Témata daného ročníku byla probrána v časové posloupnosti (dle ročních období) s využitím pracovního sešitu Prvouky 1 NŠ a 2 NŠ. Vzhledem k tomu, že se obsah probírané látky ve 2.ročníku téměř shoduje s obsahem látky v 1. ročníku, docházelo ke spolupráci obou tříd nejen ve výukových programech. Časová dotace byla přiměřená ke každému probíranému okruhu. Velké pozitivum vidím v časném naplánování akcí a v promyšleném propojení akcí v součinnosti s tematickým plánem.

Vzhledem k inovaci našeho Školního vzdělávacího plánu jsme zavedli jednotný hodnotící systém. Nejčastějšími hodnotícími modely využívanými v 1. i 2.ročníku jsou rozhovor, pozorování, dramatizace, práce s pomůckami, pracovní list, samostatná a skupinová práce. Významnou změnou je sebehodnocení žáků. Pomocí třech znaků-smajlíků, které jsou předem specifikovány, žáci hodnotí svoje znalosti a dovednosti. Díky tomuto si žáci lépe uvědomují svoje přednosti a nedostatky.

V předmětu se nám podařila spousta pěkných projektů a skupinových prací na daná témata, kde práce děti baví a opětovně evokuje touhu po vědění. Hojně jsme využívali nově získané přírodovědné pomůcky, jako například obrazový materiál a modely člověka, což vedlo k obohacení a zpestření výuky. Výuka prvouky ve všech ročních obdobích probíhala často v přírodě v okolí ZŠ, kde děti pracovaly s terénními batohy.

Charakteristika současných podmínek školy ve výuce přírodovědných předmětů – 3. ročník

Vyučující předmět Prvouka ve 3. ročníku byl dotován 3 hodinami týdně podle vzdělávacího programu Tvořivá škola. Hlavní témata byla převzata z učebnice nakladatelství Nová škola, podle níž se celý školní rok vyučovalo. Celkově jich bylo rozpracováno 7. Ke každému tématu je v učebnici i doporučená časová dotace. Vyučující si však časový prostor jednotlivých učiv upravila dle svého a potřeb svých žáků. V každém z témat je zaznamenána časová změna.

K výuce nebylo opět využito jen prostředí třídy a školy, ale také nejblíže okolí školy a obce. Po roce rekonstrukce děti navštěvují i školní zahradu., kterou však nevyužily k praktickým činnostem, jen k pozorování a poznávání živých a neživých přírodnin. Většina pokusů probíhala v rámci třídy a školy. Žáci při nich použili množství pomůcek nachystaných učitelem i pořízených z projektu OVPK. Klíče k určování rostlin a živočichů byly nevyužity. Stejně tak i odpadový materiál, z kterým pracovala kolegyně v minulém roce. Některé pomůcky si žáci tvořili sami a to hlavně další studijní materiál, jako plakáty, nástěnné tematické obrazy aj.

Je používáno starého i nového rozdělení vyučovacích metod, nové jdou více do hloubky potřeb pedagoga i žáka. Hodnocení zaznamenalo změny i v tomto ročníku, kdy jsou děti hodnoceny klasicky známkou, slovně ústně i písemnou formou a ve všech tématech se objevuje metoda sebehodnocení.

Prvouka se opět stává mezipředmětovou. Tentokrát je však v pozadí matematika a nově se objevuje propojení s hudební výchovou.

V následující tabulce jsou opět rozpracována jednotlivá témata, uskutečněné projekty a nápady pro zkvalitnění výuky prvouky ve 3. ročníku. Vyučující doporučuje využívání pokusů pro výchovně vzdělávací proces, práci v terénu, výtvarné zpracování některých témat aj.

Prvouka – 3.roč.

Téma	EVVO	Čas. nároč.	Prostor. org.	Pomůcky	Vyuč. metody	Metody hodnocení	Mezipř. vztahy	Uskuteč. projekty	Klady tématu	Zápory tématu	Návrhy zlepšení
Škola	EV4	3 týdny	Třída, okolí školy, školní zahrada, silnice v blízkosti školy	Učebnice, PS, obrázk. karty, výtvarné potřeby, dopravní model	Slovní, názorně demonstrační, pohybové, výtvarné, aktivizující žáka, frontální, terénní, samost.a skupin.práce, práce s pomůckami, hra, dramatizace	Slovně a známkou na základě kritérií, sebehodnocení	Prv 2.roč., Vv, Pč, Tv	Tvorba nástěnných pomůcek-pravidla chování,cyklista Dopravní výchova s Policií ČR Den otevřených dveří Afrika nevšedníma očima Den Země-Umíme se chovat na silnici	Výuka v terénu Dostatek skupin. Práce Podpora spolupráce mezi žáky Využívání mapy Ostopovic z projektu Na zelenou Množství pomůcek	Nároky na organizaci a udržení prac. Nasazení Téma žákům známé,málo atraktivní	vhodná výuka v terénu, školní zahrada, zahrada žáků Návštěva školky, Zakreslení dopravních značek do plánu obce
Domov	EV2,3, 4	8 týdnů	Třída, Šelše a okolí Ostopov., školní	Uč., PS, výtvar. potřeby, dataprojektor, plán	Slovní, názorné, pracovní, výtvarné, aktivizující	Slovně a známkou na základě kritérií,	Vv, Pč, Tv, Hv	Výlet- Strážnice Plodný podzim	Výuka v terénu Práce mapou	Orientace v krajině-pouze okrajově	Pokusy s odpařováním vody Orientace v krajině přímo v terénu Určování svět. stran

			zahrada, Brno-St. Lískovec, Strážnice	Ostopovic a města Brna, mapa ČR a Evropy, pexeso - vlajky, terénní batohy	í frontální, terénní, samost.a skupin.práce, práce s pomůckami, hra, počítač, zkoušení, test	sebehodnocení		Středověká hostina, kapucínská hrobka 17.listopad Na dušičky vzpomínejme Bylinář	Ostopovic z projektu Na zelenou Tvorba nástěnných pomůcek-můj domov v Ostop., státní znak, naši sousedé Využití terénních batohů Množství pomůcek	Nepřesné buzoly Více práce s buzolou a terénní výuky Návštěva OÚ a dalších význam. Míst obce Více laborování u Šelše
Náš svět	EV3	2 týdny	Třída	Uč., PS, Obráz.karty, výtvar.potřeby, kostýmy	Slovní, názorné, praktické, aktivizující, frontální, terénní, samost.a skupin.práce, práce s pomůckami, hra, počítač, zkoušení,	Slovně a známkou na základě kritérií sebehodnocení	Vv, Čj, Hv, Dv	Vánoční jarmark IZS	Dotazník mezi rodiči Pantomima s kostýmy	Málo činností na téma zájmy dětí Návštěva výrobní/firmy v obci, obchodu Vaření žáky ve škole, Hry na řemesla Popis náplně práce jednotlivých zaměstnanců školy-dotazník/ rozhovor

					test, dramatiza ce						
Vánoce	EV3,4	1 týden	Třída	Uč., PS, výtvar. potřeby, dataproje ktor, adventní věnec, vánoční stromeče k, vánoční rodinné fotografie	Slovní, názorné, praktické, aktivizujíc í frontální, samost. a skup. Práce, pozorová ní, rozhovor, práce s pomůcka mi, hra	Slovně a známkou na základě kritérií sebehodn ocení	Vv, Čj,	Vánoční jarmark Mikuláš Rozžínání vánočního stromu Tradiční Vánoce Vánoční dílny Betlém	Příprava na Vánoční jarmark Zahájení týdne u advent. Věnce Burza ván. Zvyků nad rodinnými fotografiemi Třídní besídka u stromečku	Nedostatečn ě zpracovan téma Lidé a čas	Nedostatečně zprac. podtéma Lidé a čas- není ani v uč. Pozorování obrázků/reálií v čas. Posloupnosti Ukázky filmů z různé doby – pozorování prostředí, oblečení, zpracování filmu Sestavení třídního kalendáře Slohová práce Já před 100lety Výtvarné zpracov. Našeho bydliště v minulosti a současnosti na základě získaných reálných informací Práce s obrázkou J.Lady
Podmínky života	EV2,3, 4	6 týdnů	Třída, okolí školy,	Uč., PS, Výtvar. potřeby,	Slovní, názorné, praktické,	Slovně a známkou na základě	M, Čj	Planetárium	Manipulace s modely planet v	Vesmír - referáty jen dobrovolná	Záznamy počasí během celého měsíce

			školní zahrada, Planetárium	květináč s rostlinou, globus, baterka, modely planet, kádinka, hlína	aktivizující frontální, terénní, samost. a skupin. práce, práce s pomůckami, hra, počítač, zkoušení, test, dramatizace	kritérií sebehodnocení			reálném poměru Demonstrace střídání dne a noci Obchodování Pokusy-odpařování, vzduch v půdě, voda pro živé organismy	aktivita	Výroba dalekohledu Půdní typy – propustnost, pěstování jedné rostl. v různých typech Žížalárium Kompostování
Zdraví +Jaro	EV2,4	3 týdny	Třída, budova školy, školní zahrada	Uč., PS, výtvar. potřeby, nástěn. mapy, model lidského těla, kostra - puzzle, obrázkové karty Letáky s potravinami	Slovní, názorné, praktické, aktivizující, frontální, samost. a skupin. práce, zkoušení, test, práce s pomůckami, pokusy	Slovně a známkou na základě kritérií sebehodnocení	Vv, Pč, Čj, Aj, Hv	Hra na tělo IZS-sanitka Řeřicové svačení	Potravin. pyramida-nástěn. Pomůcka Denní jídelníček Množství nástěn. A prostor. Pomůcek Prohlídka sanitky-ukázka ošetření	Pouze okrajové využití nástěnných map	Výroba orgán. soustav překrýváním- výroba 3D modelu, orgány kaširováním, modelováním Nácvik 1.pomoci Více terénní výuky k Jaru v přírodě Výroba stejného jídla za použití zdravých a méně zdravých potravin-ochutnávka, exkurze do kuchyní v

									Zkoumání okolního světa smysly		restauraci... Využití dataprojektoru k projekci Byl jednou jeden život Fotografie- porovnání jednotl.stádií člověka Zdravá strava-využití reálných potravin
Život v přírodě+ Léto	EV1,2, 3,4	12 týdnů	Třída, Ostopovi ce, ŠvP, školní zahrada, kozí farma, výzkumn ý ústav včelařsk ý	uč., PS, karty s obrázky, karty, pokojové rostliny, ovoce a zelenina, vlastní domácí zvířata, atlasy a encyklop edie, internet	Slovní, názorné, praktické, aktivizujíc í, frontální, terénní, samost.a skupin.pr áce, práce s pomůcka mi, hra, počítač, zkoušení, test, referáty	Slovně a známkou na základě kritérií sebehodn ocení	Vv, Pč, Čj,	Plodný podzim Sváteční snídaní- Sv.Martin Bylinář Kozí farma- přednáška Řeřichové svažení Tonda-obaly ZIOO Vyškov Van Gansewinkel	Práce s přír. materiálem – pokoj. rostliny, kvetoucí větvičky Živočichové – domácí mazlíčci ve třídě, Výuka o včele přímo u včelaře Tvorba nástěn.pom ůcky- rozdělení	Exkurze u spolužáka- ovce(nemoc né) Návštva Koniklecové rezervace na Kamenném vrchu- neuskutečně no Práce na škol.pozemk u pouze okrajově více zapojit děti do shánění	Více terénní výuky k živé přírodě – poznávání rostlin, návštva zahrad žáků, exkurze u chovatelů, statkářů Pěstování užit. i okras. Rostlin na pozemku školy, chov živočichů v budově/ u budovy školy Pohyb rostlin- pokusy, pozorování třídní herbář Poznávání rostlin v terénu

							Včeličky	roślin	pomůcek
							Brněnská přehrada	Vyhledávání materiálů- referáty	
								Velké množství exkurzí	
								Terénní výuka	

Použité zkratky:

- DV ... dopravní výchova
- PL ... pracovní listy
- PS ... pracovní sešit
- ŠvP ... škola v přírodě

Vlastní zhodnocení výuky prvouky pedagogem – 3. roč.

Během školního roku 2011/2012 prošla výuka prvouky i následné hodnocení žáků postupně velkými změnami. Nejdůležitějšími z nich byly inovace školního vzdělávacího plánu (zejména v oblasti přírodovědných předmětů), sjednocení systému forem a metod práce a systému hodnocení v rámci celé školy.

Ve 3. ročníku byla prvouka přes půl roku spojena jednu hodinu týdně s 2. ročníkem a dvě hodiny vyučována samostatně. Ve druhém pololetí se třídy na tento předmět úplně rozdělily, což bylo jednoznačně přínosem. Vyučovaná témata, která korespondovala s rozvržením učebnice Já a můj svět - prvouka pro 3. ročník (Nová škola), byla naplněna podle plánu s dostatečnou časovou dotací. V rámci různých tematických výuk a výukových programů byla naplňována průřezová témata. Na výukové programy, zajišťované zejména na Lipce, byl 3. ročník často spojen s 1. a 2. ročníkem, výjimečně s ročníky vyššími.

Protože jsme se po roce stráveném na ZŠ Svážná vrátili opět do Ostopovic, do dětem známého a blízkého prostředí, bylo pořadí témat upraveno tak, aby bylo možné účinně a co možná nejvíce vyučovat v terénu - v okolí Ostopovic, na školní zahradě apod. Tam kde terénní výuka možná nebyla, jsme využívali ve výuce nově zakoupené pomůcky - terénní batohy, atlasy či encyklopedie, modely lidského těla, soubory obrázkových karet pro výuku prvouky, nástěnné mapy apod. Poměrně často pracovali žáci ve skupinách, vytvářeli vlastní pomůcky a ve 2. pololetí se začali učit vypracovávat referáty na dané nebo vybrané téma. Jejich dosavadní práce se tak rozšířila o vyhledávání na internetu, používání encyklopedií a slovníků doma i ve výuce. Každé ozvláštnění klasického výkladu látky z učebnice, pracovního sešitu a tabule bylo žáky přijímáno s nadšením a mělo pozitivní vliv na osvojování nového učiva.

Díky ne vždy tradičnímu pojetí výuky byli žáci více motivováni k práci a až na výjimky se poctivě připravovali na testy a podávali dobré výsledky. Hodnocení byli známkou či slovně na základě stanovených kritérií. Některé práce byly nově hodnoceny také přímo žáky; jejich sebehodnocení pak bylo konfrontováno s hodnocením učitele. Rodiče se o výsledcích práce dozvídali klasickou cestou v žákovské knížce a nově také na hovorových hodinách formou Trojlístku.

Věřím, že nastavení nového trendu výuky prvouky bude i v dalších letech pokračovat a bude se nadále rozvíjet.

Charakteristika současných podmínek školy ve výuce přírodovědných předmětů – 4. ročník

Ve 4. ročníku přírodovědný předmět dostává název Přírodověda. Je vyučován dvakrát týdně s využitím učebnic od nakladatelství Prodos.

Učivo je rozděleno oproti minulému roku do 8 základních okruhů. Přibyl tématický okruh Člověk, který byl v minulé analýze zpracován zcela samostatně jako doplněk přírodovědy s názvem Výchova ke zdraví. Časové rozdělení témat zaznamenává taktéž menších úprav. Je upozorněno na prolínání jednotlivých témat a podtémat, a proto nelze striktně vymezit časovou dotaci. V poznámkách je tudíž uvedeno, v kterých měsících by mělo být učivo probíráno. Více bude rozpracováno v tématických plánech v srpnu 2012 po domluvě s ostatními pedagogy.

K vyučování bylo využito prostředí třídy, školy, školní zahrady i blízkého okolí. Vyučující se však snažila zprostředkovat dětem poznání živé i neživé přírody trochu jiným systémem vyučování, proto se využití školního pozemku a jednotlivých ekosystémů v okolí Ostopovic objevuje častěji než v minulém školním roce. Při práci v terénu i ve škole využili žáci velkého množství nových pomůcek, které byly pořízeny z projektu OVPK i z jiných dotací nebo takových, které si sami vyrobili, či využili z prostředků každodenního života (teploměry, odměrky apod.) Nejvíce se pracovalo s terénními batohy, které obsahují lupy, kapesní mikroskopy, mapy okolí Ostopovic, dalekohledy, klíče k určování drobných živočichů a rostlin, cedníky aj. Byl využit dataprojektor, pomůcky denní potřeby, nové obrazové materiály, počítače, živé přírodniny.

Posun můžeme vidět i v používání metod hodnocení a metod a forem práce, které pedagogové v rámci projektu OVPK nastavili zcela nově pro praktické použití přímo na zdejší škole. Nově se objevuje hlavně projektové vyučování, terénní výuka, množství tématického vyučování, slovní a kriteriální hodnocení, sebehodnocení. Opět dochází k propojování učiva s jinými předměty, nově ale s anglickým jazykem a vlastivědou., jelikož si vyučující tyto předměty ve třídě učila sama.

Z analýzy 4. ročníku vyplývá, že žáky přírodovědné učivo v tomto školním roce bavilo, vymýšleli spousty projektů, zpravovávali témata výtvarně i slohově. Každá přírodovědná tematika, která to dovolila, byla nejdříve vysvětlena pokusem a teprve potom se žáci dostali k teoretické podstatě věci, čímž učivo snáze pochopili a zažili. Po rekonstrukci se opět začíná využívat školního pozemku, žáci však v rámci přírodovědy navštívili i zahrady svých spolužáků a přátel školy. Zapojili se do akcí obce- např. Výstava chovatelů, Vánoční a Velikonoční jarmark, psali články do Ostopovického zpravodaje, na mnohých akcích spolupracovali s Policií ČR. Navštívili výukové programy Lipky, kozí farmu, včelaře aj.

Vyučující doporučuje svým kolegům, aby hojně využívali nových didaktických pomůcek, aby vyučovali v terénu, pracovali s živým materiálem, nechali žáky samostatně bádát, aby žáky neustále upozorňovali a dokazovali souvislosti mezi živou a neživou přírodou, jelikož tak se stává učivo pro děti atraktivnější, více je baví a získané vědomosti a dovednosti jsou tak zažitéjší.

Oproti školnímu roku 2010/2011 vidíme ve 4.ročníku veliký posun nejen v přístupu dětí k přírodovědě, ale také obrovskou tvořivost a velké nadšení pedagoga.

V tabulce se tedy objevuje množství nových uskutečněných třídních i školních projektů, pokusů a kladů jednotlivých témat.

Přírodověda – 4.roč.

Téma	EVVO	Čas. nároč.	Prostor. org.	Pomůcky	Vyuč. metody	Metody hodnocení	Mezipřed. vztahy	Uskuteč. projekty	Klady tématu	Zápory tématu	Návrhy zlepšení/doporučení
Horniny a nerosty	EV2,4	2 týdny	Třída, okolí školy, zahrada, Lipka	Uč., encyklopedie, ekolog. materiály, školní sbírka hornin a nerostů, lupy, mikroskop, kádinky	Slovní, názorně - demonstrační, praktic., samost. Práce, frontální výuka, výuk.pr ogram	Slovní a známková ní na základě kritérií sebehodnocení	Vv,VI,Pč, Čj,Hv	Lipka-výuk.program Na kameni kámen	Materiální vybavení školy-sbírka hornin a nerostů, lupy, mikroskopy, vlastivědné mapy, fotografie Prachovských skal Pokus-rozpustnost soli kamenné a její vliv na rozpustnost ledu		Pokus-tvrdość hornin a nerostů

Jednotky	EV3,4	4 týdny	Třída, škola, tělocvična, hřiště, terén	váhy, závaží, skleněné nádoby, odměrné válce, kádinky, geometr. tvary, plastové lahve, hodinky, stopky, nástěnné hodiny , teploměry, metr, nástěn. Mapy, pravítko	Slovní, demonstrační, praktické- pokusy, měření , samost. práce	Slovně i známkou na základě kritérií sebehodnocení	M, Tv		Možnost praktických měření Výhodné propojení s matematikou Možnost použití nádob praktického života, měření gramáží běžných potravin Vážení a měření sebe sama Vzájemná měření výkonů v TV	
Neživá příroda	EV2, 3,4	5 týdnů	Třída, okolí školy, školní zahrada, Planetárium, ŠvP	Uč., encyklopedie, globus, magnety, železné, dřevěné a plastové předměty, nástěn.	Slovní, názorné, samost. práce, praktické, frontální výuka, tématická a	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodnocení	Vv, Pč, Čj	Planetárium – o výuk. programu následně slohová práce	Tvorba humusu Využití mapy ČR a propojení s VI-úrodné oblasti/druhy půd Složení vzduchu- potřeba kyslíku	stále upozorňovat a dokazovat souvislost mezi živou a neživou přírodou

				mapy ,PL, kompost, půda, rostliny,š kolní atlasy, kádinky, dataproj ektor	projekt. výuka, terénní výuka,v ýuk.pro gramy a exkurze				pro hoření- pokus		
Živá příroda- Byliny	EV 1,2,3, 4	8, týdnů	Třída, okolí školy, školní zahrada, ŠvP	uč., encyklop edie, ekolog. materiály ,propaga ce, PL, nástěn. obrazy, Terénní batohy, dataproj ektor, mikrosko py, klíče k určování	Slovní, pozorov ání, demonst race obrazů, samost atné práce, metody výuky dle nové metodik y	Ústní, test, pětiminuto vky, aktivita, úprava sešitů	Vv, Pč,VI	Výuk.progra m-Les Lipka- Návšteva babky bylinářky Řeřichové svačení Vynášení Morany Ekosystém zahrada ŠvP Zubří	Práce na školním pozemku Návšteva zahrad v Ostopovicích Dobré propojení s jinými předměty		Vyučovat v souladu s proměnami v přírodě během roku Pracovat co nejvíce v terénu a se živým materiálem Využívat všechny dostupné školní pomůcky
Živá příroda- Dřeviny	EV 1,2,3, 4	8 týdnů	Třída, okolí školy, zahrada, ŠvP	Uč., encyklop edie,nást ěn. obrazy,	Slovní, demonst rační, sdělova cí,	Slovně i známkou na základě kritérií,	Vv, Pč, Čj, Aj, VI	Život v lese- terénní výuka Plodný	Mezipředmět. vztahy, množství eko. Materiálů		Zařazovat terénní témat.celky, práci se živým

Živá příroda- Živočichové	EV 1,2,3, 4	5 týdnů	Škola, třída, okolí školy, zahrada, ŠvP	ekolog. materiály, propagace, PL, terénní batohy, dataprojektor, počítače, bedny Prvouka, mikroskop, klíček určování, živé přírodniny, prezentace	samostatné práce, praktické,, frontální výuka, výuk. programy, akce, tématická a terénní výuka	sebehodnocení	Vv, Pč, Tv, Čj, Aj	podzim Jsem strom-slohová práce dle keltského horoskopu Ekosystém zahrada Výuk. program Strom-Lipka Vynášení Moreny ŠvP Zubří Výlet Sv.Peregrin Výstava dom.zvířat a exotů- obec Ostopovice Vánoční dílny- výroba krmných směsí Život v lese	Tvorba herbářů Množství eko. Materiálů živý model psavstavba těla savců Množství referátů Návštěva krmelce	materiálem,samo statné badatelské činnosti a podpora vědomí nutnosti ochrany stromů(kyslík pro život)
---------------------------	-------------	---------	---	---	--	---------------	--------------------	---	--	---

Ekosystémy	EV 1,2,3,4	10 týdnů	Škola, třída, okolí školy, zahrada, ŠvP	Uč., knihy, encyklopedie, eko. Mat., PL, nástěn. obrazy, terénní batohy,	Slovní, názorně demonstrační, samostatné práce, frontální výuka, výuk. Progra	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodnocení	Vv, Pč, Tv, Čj, Aj	<p>Zimní proměny-výroba krmítek</p> <p>Kozí farma</p> <p>Afrika nevšedníma očima</p> <p>Výuk.p.Zahradá</p> <p>ZOO Vyškov</p> <p>ŠvP Zubří-bezobratlí, kůň</p> <p>Včeličky-návštěva včelaře</p> <p>Život v lese</p> <p>Zahrada-ter.výuka</p>	<p>Výuka v terénu-klíče k určování</p> <p>Mezipředmět.vztahy(Aj)</p> <p>Zpracovaný ekosystém rybník, les, zahrada</p>	<p>Zařadit na začátek školního roku pro lepší osvojení</p> <p>Učit v terénu</p>
------------	------------	----------	---	--	---	---	--------------------	---	---	---

				model Ekosystémy, bedny Prvouka, dataprojektor, počítače, mikroskopy, klíček určování, živé přírodniny	my, akce, témat. A terén. výuka						
Člověk	EV 3,4	4 týdny	Škola, třída	Model člověka, model kostry člověka, bedna prvouka, nástěn. mapy, počítače, uč., PL, dataprojektor	Slovní, názorně demonstrační, samostatné práce, frontální výuka, výuk. Programy, akce, témat. A terén. výuka	Slovně i známkou na základě kritérií, sebehodnocení	Aj, Čj, M, VI, Vv, PČ, Tv	Plodný podzim Sváteční snídání Bylinář Ano, zdraví- výuk. prog. Řeřichové svačení Záchranný systém Afrika nevšedníma	Podnětná výuka pomocí výuk. Programů Praktické dovednosti 1.pomoci- Den Země a ŠvP Atraktivní učivo pro děti Zapojení Policie ČR Mezipředmětové vztahy- hlavně Aj, Čj sloh- publikováno v	Využívat nových školních pomůcek Učivo zařazovat do všech předmětů v průběhu celého roku Vštípit dětem, že zdraví máme jen jedno- pohyb, strava, bezpečnost, přátelství	

								oči ma	Ostop.zpravodaj i		
								Den Země ŠvP Zubří			

Použité zkratky:

DV ... dopravní výchova

PL ... pracovní listy

PS ...pracovní sešit

ŠvP ... škola v přírodě

Vlastní zhodnocení výuky přírodovědy pedagogem – 4. ročník

V tomto školním roce prošla výuka a hodnocení přírodovědných předmětů na naší škole velkou změnou. Změna se v pozitivním smyslu odrazila i na výuce čtvrtáčků.

Od počátku školního roku jsem se snažila dětem nabídnout něco víc, než jen pochopit látku z učebnic a pracovních sešitů. Přírodověda je nauka o přírodě, které je v Ostropovicích dostatek. Pokud to počasí a tematický plán dovolil, učili jsme se na přírodním materiálu přímo v terénu nebo přinesli a dále ho zpracovávali ve třídě. Učili jsme se prostřednictvím celé řady výukových programů, které si ve škole šijeme na míru i výjezdními exkurzemi. Každá tematická terénní výuka byla promyšlená, naplánovaná a vycházela z nově vzniklého švp.

Dva tematické celky byly realizovány ve spolupráci s pátým ročníkem. Tyto ročníky byly sami sobě učiteli, děti si navzájem prezentovali teoreticky zvládnutou látku, poté společně absolvovali výuku v terénu. Ze všech hodin přírodovědy vzešly žákovské výstupy, které děti řadily do svých nově založených portfolií.

Celý rok jsme hojně využívaly nové školní pomůcky od počítačů, přes atlasy až po terénní batohy. I díky novým pomůckám byla výuka přírodovědy pro děti atraktivní a všechny bavila. Každou změnu prostředí i pomůcek vítaly s nadšením.

To vše se jistě promítlo i do průběžného a celkového testování a hodnocení. Na testy byly žáci vždy připraveni a práce v hodinách byla až na výjimky velice kvalitní. Děti se během roku naučily vyhledávat informace na internetu i v knihách a zpracovávat a prezentovat vlastní referáty. Stejně jako loni i letos probíhala výuka přírodovědy mezipředmětově. Toto se odráželo nejen ve výchovách, ale i ve vlastivědě, jazycích a matematice. Během roku byly naplněny všechny očekávané výstupy nového švp prostřednictvím daného učiva a průřezových témat.

Pro příští roky doporučuji pokračovat v trendu využívání místního okolí, školy samotné, pomůcek spolupráce ročníků navzájem. Nebojme se pouštět do složitějších a dlouhodobějších projektů. Získáme-li nadšení dětí, jejich šikovnost a společná síla jistě dokáže stvořit mnohé nejen pro ně samotné, ale i pro společnost.

Charakteristika současných podmínek školy ve výuce přírodovědných předmětů – 5.ročník

Ve školním roce 2010/ 2011 byla prvouka vyučována samostatně.

Témata vycházela z daných okruhů v učebnici Přírodovědy pro 5. roč. nakladatelství Prodos ,oproti minulému roku, kdy byly používány učebnice nakladatelství Alter.I v tomto ročníku se vyučovalo podle programu Tvořivá škola 2hodiny týdně.

Dochází k úpravě časových dotací témat.Témata jsou nově rozdělena přímo na kalendářní měsíce, kdy mají být dle zkušeností vyučovány. U některých dochází k prolínání v závislosti na změnách v přírodě.

Je využíváno nových didaktických pomůcek (model člověka, mikroskopy, terénní batohy...),ale i pomůcek běžné potřeby.Ve velké míře se objevuje využití počítačů a internetu a následné propojení s výukou informatiky, při zpracovávání plakátů, prezentací, referátů. Dochází k propojení s předměty nejen výtvarnými, ale i s českým jazykem, matematikou, vlastivědou, informatikou, tedy všemi předměty, které si vyučující učil sám. Ostatní předměty (Hv,Aj) jsou využity jen okrajově, na což je poukázáno v doporučeních pro příští školní rok.

Vyučovací metody a metody hodnocení jsou popsány novými formulacemi tak ,jak byly nastaveny ve školním roce 2011/2012. Ve všech tématech se objevuje frontální výuka, výuka projektová a tématická.Vyučující využívá ke zkvalitnění a obohacení práce a pochopení učiva množství výukových programů v nabídce např. Lipky a exkurzí většinou s ekologickou tematikou- přes návštěvu sběrného dvora, kozí farmy, výzkumného ústavu včelařského, po sportovní a kulturní akce.

I v 5.ročníku se mimo slovního hodnocení a klasického známkování objevuje forma sebehodnocení. Pololetně dochází k sebehodnocení v žákovských knížkách, častěji však po dobrání tématu a jeho závěrečném testování na konci každého testu či projektu.

Vyučující doporučuje, aby bylo využíváno didaktických pomůcek, kterými škola disponuje, aby docházelo k propojení vyučovaných témat s okolím, které žáci dobře znají, aby si neustále uvědomovali vliv člověka na přírodu (filmy, terénní výuka, exkurze...), a aby skrze přírodu poznali sebe sama.

Přírodověda – 5.roč.

Téma	EVVO	Čas. nároč.	Prostor. org.	Pomůcky	Vyuč. metody	Metody hodnocení	Mezipřed. vztahy	Uskuteč. projekty	Klady tématu	Zápory tématu	Návrhy zlepšení
Člověk	EV3,4	10 týdnů (2.pol.leden-1.pol.března)	Třída, okolí školy, zahrada, školní hřiště, tělocvična kluziště, lyžařský svah, výlety, vystoupení na akcích školy	Uč., encyklopedie, PL, počítač, nástěn. obrazy, modely lidského těla, projektor, internet, slovníky, filmy	Slovní, názorně-demonstrací, praktické samost. práce, frontální, tématická a projekto-ová výuka, výuk. programy	Slovní a známková známková základě kritérií, sebehodnocení	Vv, Pč, Tv, Inf, VI, Čj	Strážnice-škol. Výlet drakiáda Rozsvíc. Ván. Stromu Vánoční jarmark Divadlo v Bosonohách Ano, zdravě! Lyžování Olešnice Bruslení Olympie Afrika nevšedníma očima IZS-sanitka Bosonožský	Tématická výuka – poznávání vlastního těla, fungování moderní budovy=moderní zdravý život.styl Prezentace plakátů vlastní výroby 4.ročníku Zájem o sexuální výchovu- nutná jasně daná pravidla diskuze Působení škol. Psychologa	Preventivní dlouhodobé neuskutečněné projekty	Byl jednou jeden život-vhodná projekce Více využívat pomůcky Návštěva center z oblasti zdravého život. stylu Návštěva představení v kamenném divadle

								běh Den Země - dopravní akce Praha-výlet ŠvP Zubří Cyklovýlet Peregrin Školní akademie	Množství sportovních a kulturních aktivit		
Živá příroda	EV1,2, 3,4	10 týdnů (září- říjen, duben- červen)	Třída, okolí školy, zahrada školní i žáků	Uč., encyklo- pedie, časopisy, noviny, globus, ek- ol.materiál- y, kvízy, počítač, PL, nástěn. obrazy, počítače, modely hub, obrázkov- é karty rostlin a živoč., mikrosko	Slovní, demonst- rační, praktické sdělovac- í práce, frontální, tématic. a projekt. výuka, výuk. program	Slovní a známková ní na základě kritérií, sebehodno- cení	Vv, Pč, Tv Čj, Inf, M	Projekt zahrady Plodný podzim Život v lese Afrika nevšedníma očima Půda není nuda ZOO Vyškov ŠvP Zubří Kozí farma	Množství ekol. materiálů - Lipka Vycházky do blízkého i vzdálenějšíh o okolí Ochutnávka tropického ovoce Propojení aktivit a dění v přírodě Promyšlené exkurze	Malá angažovano- st na školním pozemku Slabé vedení žáků k zodpovědn- osti za škol. Květiny Mnoho výuky ve škole Málo pokusů	

				py, terénní batohy, domácí zvěř				Výzkumný ústav včelařský	Spolupráce s Lipkou		
									Množství výletů do přírody s jasným cílem		
									Využití terén. batohů		
Neživá příroda, magnetit smus, vesmír	EV 1,2,3, 4	10 týdnů (říjen- leden)	Třída, okolí školy, školní zahradka, exkurze	Uč., encyklop edie, časopisy, noviny, globus, mapy, magnety, železné předměty, siloměr, počítač, PL, nástěn. obrazy, atlasy, chem.lab oratoř, sbírka hornin a nerostů, kompost,	Slovní, názorné, laborator ní, výtvarné , sdělovac í, samost. práce frontální, tématic. a projekt. výuka, výuk. Program y a exkurze	Slovní a známková ní na základě kritérií, sebehodno cení	Vv, Pč, Čj, M, VI, Inf	Život v lese Ano, zdravě! Planetárium Hitlerova dálnice- terén.výuka ŠvP Zubří	Velký zájem o problematiku vesmíru Filmy o kosmonautic e Pokusy- střídání dne a noci, 4živly (zatmění a absence dalších živlů)	Lepší provázanost předmětů Dát dětem větší volnost Nutná koordinace vyučujících	Návštěva planetária Propojovat látku s chemickými prvky v návaznosti na známé reklamy Rozdílnost podmínek na Zemi odvozujeme na základě zkušeností žáků z cestování Ukázka změn klimatu na Zemi, přírodní katastrofy(závislos t člověka na přírodě)

				filmy					dlouhé a krátké dny, extrémny		Vhodné propojení do PČ, Vv- výroba Sluneční soustavy
									Využití budovy a blízkého okolí (krajina silně narušená člověkem i netknutá)		
									Tvorba referátů, plakátů a prezentací		
Výrobky a člověk Energie	EV 1,2,3,4	únor-duben	Třída, okolí školy, exkurze, školní zahrada, budova školy a její vybavení	uč., encyklopedie, časopisy, plasty, folie, papír, karton, mobil, počítač a jeho příslušenství, nástěn. Obrazy, odpady, obaly, tiskárna,	Slovní, názorně demonstrační, výtvarné, sdělovací, frontální, tematic. a projekt. výuka, výuk. programy	Slovní a známková na základě kritérií, sebehodnocení	Vv, PČ, ČJ, Inf, VL, M	Projekt zahrady Eko-Komnávštěva sběr.dvora Tonda-obaly ŠvP Zubří Van Gansewinkel-třídění odpadů Obal, odpad a co dál?-	Atraktivita tématu- využívání techniky v běžném životě, vynálezy Lidská práce- zaměstnání rodičů, vlastní pokus, ukázka a spolužákům	Větší zapojení rodičů Větší důraz na úklid třídy, zapojení se do sběrů	Minimálně 1 za rok úklid vybrané lokality v Ostopovicích Vhodné zapojení chem. prvků Ukázka vlivu člověka na přírodu v rámci Ostopovic

				disketa, TV, rádio, domácí potřeby a vybavení domu a školy			mezipřed.vzta hy Vv+Pč	prezentace o budově školy- energetická úspornost+ moderní architektura Pomocí projektů a témat.výuk poznávají žáciučivo lépe-např. tř. odpadů	
--	--	--	--	--	--	--	---------------------------	--	--

Použité zkratky:

- DV ... dopravní výchova
- PL ... pracovní listy
- PS ...pracovní sešit
- ŠvP ... škola v přírodě

Vlastní zhodnocení výuky přírodovědy pedagogem – 5. ročník

Tento školní rok byl pro celou školu a pro jednotlivé ročníky přelomový z několika oblastí. Nejenže jsme začali využívat nově opravenou budovu, ale procházeli jsme inovativním projektem se zaměřením na moderní hodnocení a moderní výuku. Nově tak byly zaváděny inovace v rámci výuky. Pro žáky byly připraveny exkurze do míst, kam by se běžně nedostali. Také jsme se účastnili přednášek externistů z oblasti životního prostředí a její ochrany.

V rámci výuky 5. ročníku to znamenalo nejen frontální vyučování v lavicích, které je stále nutné, ale i doplňky ve formě návštěvy planetária, třídící linky, výukové programy na Lipce, prohlídka kozí farmy a včelařského ústavu a další. Každá akce byla nastavena tak, aby zapadal do výchovně-vzdělávacího procesu a naplňovala plán ŠVP a roční plán EVVO.

V rámci inovace hodnocení byl postupně nastavován nový systém metod a forem práce, který je uceleným souborem a jasným návodem pro vyučujícího. Součástí práce je nastaven systém hodnocení, který je plně postaven na systému kritérií. Tato kritéria a následní indikátory určuje především pedagog, v pokročilé fázi společně s žáky nebo už jen žáci sami. Sada indikátorů odpovídá nově nastavenému klasifikačnímu řádu.

Cílem nového hodnocení je objektivnost výsledné známky (příp. slovního hodnocení). Žák předem ví, jaké požadavky jsou na něho kladeny a jaký je očekávaný výsledek. Na konci své práce tak může jednoduše odhadnout výsledné hodnocení. Odpadá tak stres ze známky a nejistota, jak bude pedagog hodnotit.

V rámci inovace se podařilo v žácích probudit zvědavost a větší zájem o probírané učivo. Pracovali jednotlivě či ve skupině. Museli se samostatně připravovat na hodiny a získávat si vlastní podklady do výuky. Museli spolupracovat s rodiči, spolužáky a v neposlední řadě především s pedagogem.

Jako jeden z výstupů pro zlepšení se jeví hlubší propojení pedagogů, kteří vyučují v daném ročníku. Návaznost probírané látky v jednotlivých předmětech, vzájemná informovanost a prohloubení promyšlení procesu výuky. V návaznosti na nutnost zlepšení výuky AJ se jeví jako přínos propojovat cizí jazyk s výukou přírodovědných předmětů jako logické doplnění povinných 3 hodin anglického jazyka.

Látka byla probrána dle plánu ŠVP. Škola může žáky poslat na druhý stupeň s vědomím, že jejich vědomosti i kompetence jsou na úrovni požadavků RVP a snad i převyšují tento státem daný standart.

Závěr :

Úkolem analýzy přírodovědných předmětů bylo analyzovat úroveň výuky prvouky a přírodovědy v 1.- 5. ročníku ZŠ v Ostopovicích v letech 2010-2012. V srpnu 2011 vznikla první část tohoto dokumentu. V červenci 2012 část druhá, která měla zaznamenat stagnaci či posun ve výuce prvouky, přírodovědy a následně okrajově i vlastivědy.

Do analyzování se opět zapojili všichni vyučující těchto předmětů, jen s tím rozdílem, že došlo k personálním změnám a pedagogové byly v jednotlivých ročnících na začátku školního roku vyměněni.

Z analýzy vyplývá, že největších změn zaznamenalo nastavení vyučovacích metod a metod a forem hodnocení, na což byl celý projekt OVPK (*Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice*) zaměřen. Pedagogové nastavili nový systém tak, aby jim ve výuce co nejvíce pomáhal, a aby výuka byla co nejkvalitnější a atraktivní pro žáky. Vzdělávání probíhá nejen frontálně v lavicích a třídě, ale i formou různých exkurzí, tématickou a projektovou výukou, hojnou návštěvou výukových programů, terénními činnostmi (tyto se objevují častěji než v roce loňském). K prvouce a přírodovědě se více přistupuje jako k předmětům, které je potřeba vnímat co nejvíce smysly. Proto se většinou vychází z praktické činnosti (laborování, pokusy, dramatizace...) k teoretické podstatě věci.

Díky úzké kooperaci jednotlivých vyučujících probíhá spolupráce žáků napříč ročníky a prezentace výsledků práce včetně diskusí a společného učení. Je podporována samostatná práce i práce ve skupinách. V rámci výuky je používáno dramatizace, názornosti, napodobování, reprodukce. Samotní žáci jsou aktivní při vyhledávání informací a vytváří si vlastní učební materiály.

Samotní žáci se již během tohoto školního roku seznamují s novým systémem hodnocení. Objevuje se často hodnocení kritériální (hlavně u vyšších ročníků) a sebehodnocení, které prolíná všechna zpracovaná témata. Cílem sebehodnocení je, aby žáci uměli samostatně vyhodnocovat svou práci a vyvozovat ze zpětného pohledu závěry pro budoucnost. Se sebehodnocením se žáci seznamují již od prvního ročníku. Pedagogové vedou žáky k používání všech forem sebehodnocení.

Mladší žáci (první vzdělávací období) jsou motivováni různými grafickými symboly, obrázky (smajlíci, vybarvování obrázků po zvládnutí dané látky...), hodnotí svou práci ústně před učitelem, sebou samým i spolužáky, snaží se pracovat s chybou, učí se nepodceňovat, ale i nepřeceňovat. Velký důraz je zde kladen na pedagogu a jeho vedení.

Starší žáci (2. období) jsou schopni komentovat své pracovní úspěchy i neúspěchy jak písemnou tak ústní formou v krátkých výstižných větách. Sebehodnocení je používáno v pracovních listech, při projektových dnech, v portfoliích, v podkladech pro třídní schůzku (Trojlístek).

Tím, že se děti setkávají se sebehodnocením a pozitivní motivací denně již od svého nástupu do školy, stává se tato metoda velmi dobrou zpětnou vazbou pro učitele, žáka i rodiče.

Je využíváno velkého množství didaktického materiálu, který má škola k dispozici. Z finančních prostředků projektu bylo zakoupeno potřebné množství didaktického materiálu (pomůcek) - terénní batohy, klíče k určování rostlin a živočichů, mikroskopy, nástěnné obrazy, mapy, obrázkové přírodovědné karty a pomůcky pro žákovské laborování. Práce s pomůckami je pro děti atraktivní, čímž se zvyšuje efektivita výchovně vzdělávacího procesu. Často si však pedagogové vyrábí pomůcky sami nebo společně se žáky.

Škola dbá na maximální využití vlastního zázemí a možností - používání počítačové učebny, venkovní učebny apod. Výuka probíhá nejen ve třídách a v budově školy, ale po rekonstrukci spolupracují žáci na vytváření nové školní zahrady. Většina pedagogů pořádá s dětmi tematické vycházky po okolí, které jsou oživeny terénní výukou za pomoci nových terénních batohů vybavených potřebným laboratorním materiálem (lupy, kapesní mikroskopy, mapy, dalekohledy, pinzety, Petriho misky aj.)

Během školního roku proběhlo velké množství výchovně-vzdělávacích akcí, některé z nich již tradičně- Plodný podzim, Vánoční jarmark, Haiti, ŠvP, lyžování, bruslení, Den Země aj. Všichni pedagogové spatřují v těchto akcích smysl a doporučují jejich opakování či pozměnění/ upravení dle zkušeností v následujících letech. Akce, a nejen ony, jsou propojením mezipředmětovým, v čemž je oproti výsledkům loňské analýzy značný posun. Vyučující pracují s přírodovědnými tématy ve všech vyučovaných předmětech. Nejsou to tedy jen předměty výchovné, ale ve velké míře v českém a anglickém jazyce, v informatice, vlastivědě, matematice.

V rámci analýzy dávali vyučující opět podněty ke změnám a zlepšením výchovně vzdělávacího procesu, především používáním dostupných didaktických materiálů, využíváním okolní přírody a krajiny a užší spoluprací mezi jednotlivými pedagogy.

Důležitou se zdá i využití spolupráce se školním psychologem.

Při porovnávání obou analýz bylo nastíněno mnoho změn, s kterými se v dalších školních letech bude pracovat. Pro rekapitulaci- vznikly inovované hodnotící modely a metody a formy práce, množství akcí se přizpůsobuje školnímu roku, ale větší vyzkoušené projekty zůstávají zachované, využívá se více didaktických pomůcek, existuje větší propojení jednotlivých předmětů a témat, více se využívá školní zahrady (což v letech rekonstrukce a dojíždění na jinou školu nešlo), okolí Ostopovic a terénní výuky.

Výsledky této analýzy poslouží k tvorbě inovovaných tematických plánů a k diskuzi při dalších změnách ve výuce nejen přírodovědných předmětů.

**Analýza vlivu zavádění nových metod výuky a forem hodnocení na žáky školy
(v rámci projektu OVPK Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice)**

Jedním z hlavních cílů projektu OVPK Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice bylo provedení detailního rozboru předávání znalostí a ověřování nabytých vědomostí žáků v souvislosti s ŠVP a moderními trendy hodnocení. A dále v návaznosti na moderní metody hodnocení zkvalitnit výuku přírodovědných a navazujících předmětů.

Úloha psychologa v tomto projektu spočívala v několika rovinách:

2. poskytovat metodickou podporu a konzultace pedagogům při hledání vhodných vyučovacích metod a metod a forem hodnocení
3. analyzovat vliv těchto nových vyučovacích metod a forem hodnocení na žáky a jejich komplexní rozvoj
4. sbírat zpětnou vazbu na nové vyučovací metody a nové formy hodnocení od žáků, rodičů žáků a pedagogů
5. vyhodnotit celkový vliv projektu OVPK Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice na klima školy

K naplnění těchto cílů byly použity následující metody práce:

2. individuální a skupinová práce s žáky
3. individuální a skupinová práce s pedagogy
4. individuální a skupinová práce s rodiči
5. pozorování a analýza práce učitele a žáků v přírodovědných předmětech
6. dotazníkové a anketní šetření realizované s žáky, rodiči i pedagogy

V této zprávě se zaměřujeme především na analýzu dopadu zavádění nových vyučovacích metod a nových forem hodnocení na žáky a celkové klima školy.

- **Vliv zavádění nových metod výuky na žáky**

Co se týče vyučovacích metod převažovali v přírodovědných předmětech před realizací projektu nejvíce metody slovní, méně pak názorné a výtvarné, zřídka metody názorně-demonstrační a praktické.

V současné době (po realizaci projektu) můžeme sledovat především výrazný přesun důrazu ze slovní metody na metody praktické. Je kladen důraz na tvořivou činnost, aktivitu, propojení vlastní zkušenosti s novým poznatkem, aktivizování a zapojení všech smyslů dětí a spojení vědomostí s citovým prožitkem, které vedou k dobrému zapamatování i k výchovnému působení na žáky.

Využívanými metodami jsou převážně samostatná práce, práce ve skupině, příprava dlouhodobých úkolů a vypracování výstupů (plakáty, infoletáky, výtvarné práce, novinové články, zamyšlení, soubor pomůcek), přírodovědné vycházky, tematická výuka, projektové vyučování, exkurze na pracoviště rodičů, exkurze do různých vzdělávacích zařízení, návštěvy divadel, veřejné budovy, výrobní a jednotlivé provozovny. Součástí vyučování je účast na přednáškách a vystoupení na folklorních představeních. Pro lepší chápání globalizace, závislosti a potřebné zodpovědnosti je škola zapojena do Adoptce na dálku. V rámci výuky je používána dramatizace, názornost, napodobování, reprodukce.

Vliv zavádění těchto nových metod výuky na žáky školy můžeme sledovat v těchto směrech:

2. došlo k výraznému nárůstu kooperativního chování mezi žáky
3. v důsledku časté skupinové práce došlo k zmírnění negativních projevů vyčleňování jednotlivce z kolektivu (což je počáteční stádium šikany)
4. žáci jsou výrazně tvořivější a iniciativnější, nebojí se přicházet s vlastními neotřelými nápady a mají radost z vlastního aktivního zapojení se do vyučovacího procesu
5. samotní žáci jsou aktivní při vyhledávání informací a vytváří si vlastní učební materiály
6. žáci jsou schopni poznávat vztahy mezi lokalitou a širokým okolím
7. žáci se učí také základním pracovním a režimovým návykům
8. žáci získávají vědomí odpovědnosti za vlastní zdraví a bezpečnost

9. u žáků se rozvíjí pozitivní vztah k životu, k přírodě, k vlasti, k ostatním lidem i k sobě samým.

Můžeme shrnout, že hlavním přínosem zaváděním nových vzdělávacích metod je, že přírodovědné metody mají nejen vzdělávací, ale i výrazný výchovný charakter. Důraz je tak kladen jak na všeobecný rozvoj vědomostí, tak na rozvoj dovedností a postojů žáků tak, aby je žák nejen znal, ale dokázal je využít i v běžném životě.

- **Vliv zavádění nových metod hodnocení na žáky**

Před realizací projektu byli žáci hodnoceni v naprosté většině výhradně klasifikačním stupněm dle schváleného klasifikačního řádu. Podklady pro tuto známku byly získávány formou rozhovoru, testování formou testů a pětiminutovek, pomocí pracovních listů, ústních výstupů před třídou- prezentací, doplňováním do prac. sešitů, sam. práce do sešitů. Důraz byl kladen i na vedení a úpravu sešitů.

V současné době (po realizaci projektu) se vedle tradičního známkování rozvinuli i další formy moderního hodnocení žáků:

- ♣ kriteriální hodnocení - pedagog si předem musí určit, proč zadává práci a jaký je očekávaný výstup. Kriteriální hodnocení popisuje očekávaný výkon současně v několika složkách.
- ♣ slovní hodnocení - obsažné, velice výstižné, konkrétnější a objektivnější než známka
- ♣ sebehodnocení - je doplňkem oficiálních forem hodnocení, podporuje samostatnost a nezávislost žáka na učiteli.
- ♣ V rámci projektu došlo rovněž k propojení tradičního známkování se slovním hodnocením. Každá známka má tak svůj slovně formulovaný ekvivalent.

Vliv zavádění moderních forem hodnocení do výuky pozorujeme především v těchto oblastech:

-žák předem ví, co se od něho očekává.

-díky preciznímu nastavení indikátorů slovního hodnocení i známkování může žák svoji práci ohodnotit sám a porovnat s hodnocením učitele – probíhá konfrontace pohledu a diskuse.

- zaváděný způsob hodnocení umožňuje jednotný přístup v rámci organizace, zároveň umožňuje učitelům zohlednit reálné možnosti žáků uplatňovat tak individuální přístup k žákovi.
- nový způsob hodnocení vystihuje přednosti žáka, ale popisuje i jeho nedostatky.
- rozvoj vnitřní motivace žáka – žák se přestává učit kvůli známce (vnější motivace), ale kvůli tomu, aby porozuměl tomu, co ho zajímá (vnitřní motivace).
- tento způsob umožňuje pedagogovi zahrnout informace o výsledcích, postojích, úsilí, snaze a pokroku žáka.
- systém hodnocení navrhuje jak zlepšit dosavadní stav a jak zvládnout přetrvávající nedostatky
- hodnocení je východiskem k odstranění chyb.
- rozvoj samostatnosti a nezávislosti žáka na učitelích.

Můžeme shrnout, že nově zaváděný způsob hodnocení na ZŠ Ostopovice rozvíjí u žáků především vnitřní motivaci, vede je k vlastní aktivitě a zvyšuje odpovědnost za vlastní vzdělávání. Tento systém hodnocení nehodnotí nejen znalosti, avšak rovněž i dovednosti a postoje na úrovni vývoje k dosahování klíčových kompetencí žáka. Jedná se však dlouhodobý proces, pro děti mladšího školního věku velmi náročný.

Závěrem chceme zmínit, že na výrazném pokroku v zavádění moderních metod výuky a hodnocení na ZŠ Ostopovice se podílí i celková atmosféra ve škole a samotná podoba školy, která prodělala kompletní rekonstrukci. Třídy jsou tvarovány do půlkruhů, které jsou doplněny venkovními terasami. Této koncepci odpovídá i fasády a střešní zahrada, která slouží jako venkovní učebna. Ve třídách jsou projekory a plátna, v každé místnosti je možnost napojení k internetu.

Na škole vládne rodinná atmosféra, která je charakterizována otevřeným a individuálním přístupem k žákům a rodičům. Rodiče jsou vnímáni jako skuteční partneři a jsou aktivně vtahováni do dění školy. Škola je komunitním centrem obce, o čemž svědčí velký počet akcí, které každý měsíc pořádá nejen pro žáky školy, ale i pro širokou veřejnost.

Projekt OVPK Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice, jehož náplní bylo zavádění moderních metod výuky a hodnocení žáků, má dle našeho zjištění mnoho pozitivních dopadů na žáky, ale rovněž i rodiče a celkové klima školy. Tento projekt nastartoval především aktivitu, tvořivost a iniciativitu žáků a rozvíjí vnitřní motivaci k učení. V tomto spatřujeme jeho největší přínos.

vypracoval: Mgr. David Vaněk, Ph.D.